

УДК 331.5.024.5

А. Карнаушенко, к.е.н.,
ст. викладач кафедри економіки та фінансів,
Херсонський державний аграрно-економічний університет
(м. Херсон, Україна)

СТРИМУЮЧІ ФАКТОРИ РОЗВИТКУ МОЛОДІЖНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

Анотація: В статті досліджено економічні переваги від провадження підприємницької діяльності та виявлено основні стримуючі фактори розвитку молодіжного підприємництва в Україні. Визначено, що для активізації молодіжного підприємництва велике значення відіграє державна підтримка.

Ключові слова: молодіжне підприємництво, стримуючі фактори, державна підтримка, малий бізнес, молодь

Розвиток малого бізнесу, в тому числі молодіжного підприємництва, важливий, як з точки зору створення нових робочих місць, так і з позиції ряду економічних переваг, що дозволяють успішно конкурувати на ринку з великими підприємствами (рис.1) [1].

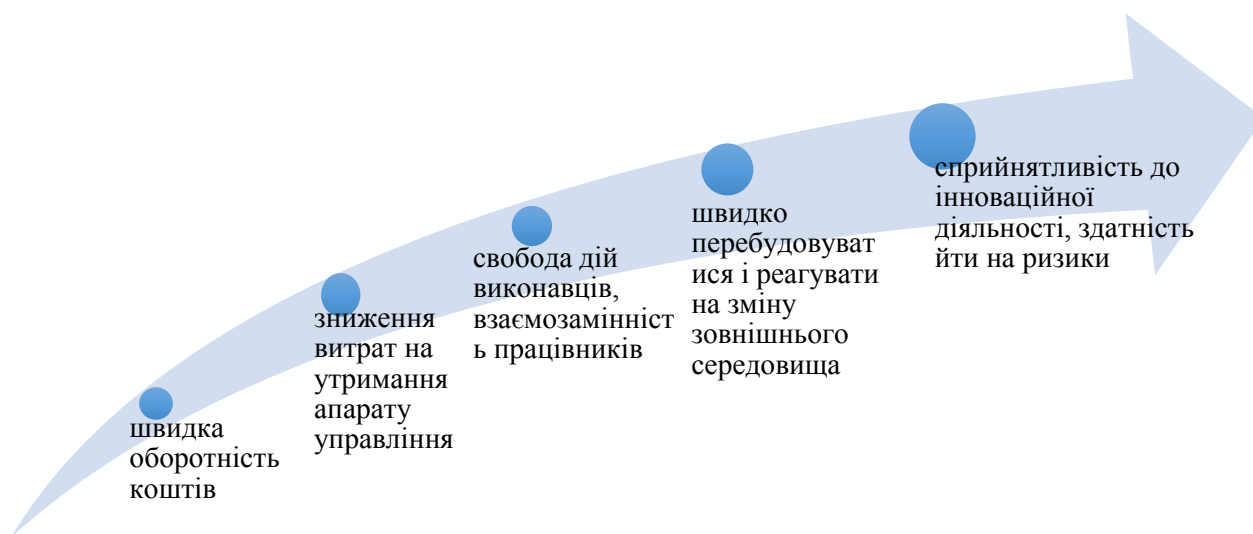

Рис. 1. Економічні переваги від провадження підприємницької діяльності

Вищеназвані характеристики малого бізнесу дають їм значні переваги. Адже, молодіжний бізнес відіграє ключову роль у вирішенні соціально-економічних проблем, таких як створення нових робочих місць, скорочення рівня безробіття та підготовка кваліфікованих кадрів [2]. Молодіжне підприємництво здатне виконувати ряд соціально значущих функцій, властивих

сферам молодіжної і соціальної політики [3]. Такі як: формування нового менталітету нації, заснованого на позитивному ставленні до інституту приватної власності і підприємництва; підвищення економічної активності молодих людей; організація зайнятості молоді; проведення професійної орієнтації і навчання молодих людей; надання можливості реалізації досить високого освітнього потенціалу молодих людей, їх самореалізації та самоствердження; підвищення життєвого рівня молодих людей; формування активної соціальної позиції молоді; посилення соціальної захищеності молоді [4].

Розвиток молодіжного підприємництва - досить тривалий процес. Це пов'язано з цілим рядом факторів. Дослідники виділяють наступні групи стримуючих факторів (рис. 2) [1; 5].

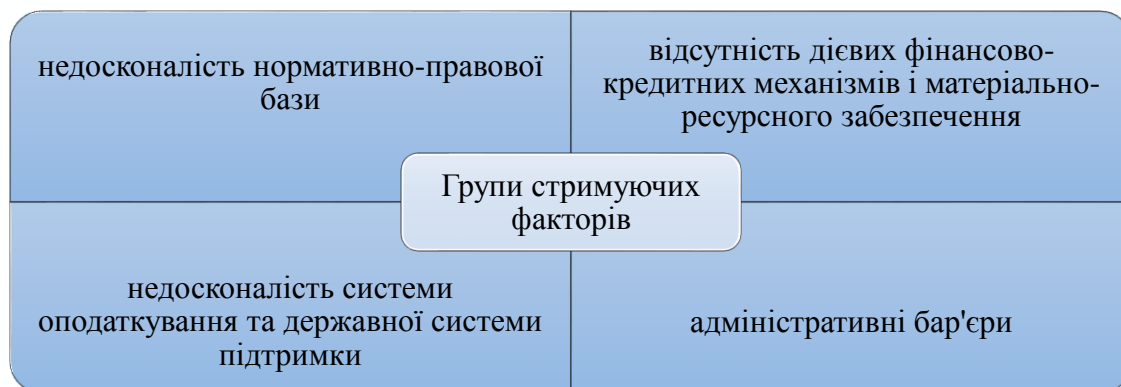

Рис. 2. Основні групи стримуючих факторів підприємництва

В попередніх дослідженнях автора були проведені дослідження розвитку молодіжного підприємництва, на основі яких можна виокремити основні екзогенні та ендогенні фактори [2; 4]. В першу чергу до екзогенних факторів належить державна підтримка підприємництва. Для розвитку малих форм підприємництва важлива підтримка органів влади на всіх рівнях (і на загальнодержавному, і на місцевому). Державна підтримка впливає на розвиток підприємництва: знижує залежність від зовнішнього кредитування, зменшує вразливість при порушенні договірних зобов'язань та підтримує вразу нестійкості доходів.

Крім того, молодим підприємцям потрібна допомога в отриманні знань основам ведення підприємницької діяльності та надання правової підтримки (в

тому числі і в сфері податкового законодавства). Як показує досвід розвинених країн - без державної підтримки неможливо сформувати хоча б невеликий прошарок дрібних підприємців.

Органам державної підтримки слід активніше розвивати бізнес-інкубатори, молодіжні біржі праці, клуби ділового спілкування, консультаційні клуби, жіночі підприємницькі клуби та ін. організації, які можуть допомогти майбутнім підприємцям у відкритті своєї справи. Створення та розвиток жіночих клубів допоможе сформувати різні форми малого підприємництва серед жінок. Крім того, молодіжне підприємництво не повинно обмежуватися сферами торгівлі, послуг та іншими поприщами, в яких характерні швидкі обороти коштів, а повинно розвиватися в сфері нових технологій, інформаційних систем та комунікацій.

До екзогенних факторів також слід віднести можливість використання молодими підприємцями фінансових інструментів . Застосування фінансових інструментів у підприємницькій діяльності надає власникам бізнесу наступні можливості: доступ до фінансових ресурсів за допомогою системи інвестиційно-кредитних відносин; можливість формування інвестиційного портфеля; застосування фінансових інструментів і термінових контрактів для страхування і хеджування підприємницьких ризиків.

Крім того, значну роль в розвитку самозайнятості молодих людей відіграє образ підприємця, який склався в масовій свідомості. В країнах минулого Радянського Союзу і в Україні частково, в громадській думці сформувався образ підприємця, який займається спекуляцією або купи-продай. Такі погляди негативно позначаються на залученні молоді в даний вид діяльності [5].

До ендогенних факторів відносяться: бізнес-мотивація молодих підприємців; особистісні характеристики та якості молодих підприємців. Особливістю молоді (громадян у віці до 34 років) є інноваційність мислення, мобільність, швидкість адаптації до нових умов економічної сфери життєдіяльності, наявність сучасних знань, а також можливість швидкого

перейняти нові знання.

Одним з головних економічних мотивів для молодіжного підприємництва є не просто право власності, але право володіння, право розпорядження і право контролю доходів. Молоді люди зазначають, що свій бізнес їх приваблює наявністю постійної зайнятості, отриманням нових навичок, високих доходів і можливість ними розпоряджатися.

На сьогоднішній день в розвитку українського молодіжного підприємництва є низка характерних проблем: 1. відсутність повноцінної законодавчої бази; 2. слабка розвиненість системи фінансування бізнес-проектів; 3. наявність високих податкових і кредитних ставок; 4. відсутність інформаційного ресурсу, в якому молоді люди змогли б знайти необхідну інформацію про існуючі програми підтримки підприємництва; 5. корупційні бар'єри і «тіньова» економіка [2; 4; 5].

Серед стримуючих факторів, які заважають організувати власну справу, на думку молодих людей, головним є нестабільність умов ведення бізнесу в Україні (рис. 3). Так вважають більшість молодих людей, які не створили власний бізнес, але хотіли б.

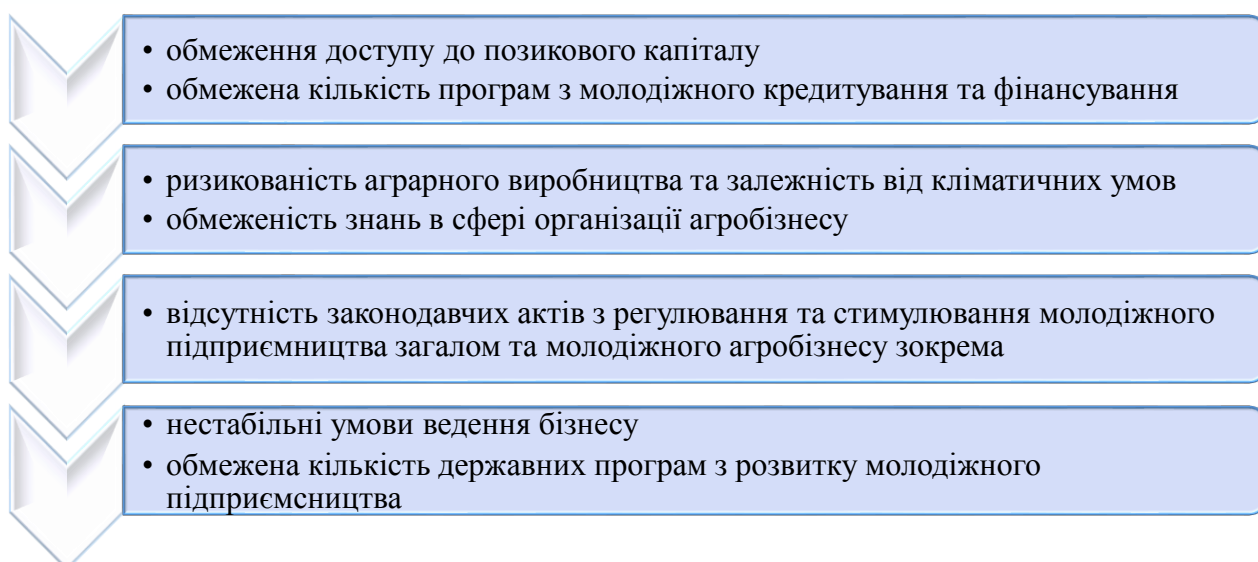

Рис. 3. Стримуючі фактори розвитку молодіжного підприємництва в Україні

Отже, в результаті вище викладеного встановлено, що для активізації розвитку молодіжного підприємництва українському уряду варто: активізувати державну підтримку молодих підприємців; розробити ефективну молодіжну політику для залучення молоді до державних та бізнесових сфер діяльності; ввести фіскальні пільги для молодих підприємців та знизити державне регулювання молодіжної підприємницької діяльності; поширити інформацію про можливості отримання грантових заявок на розвиток молодіжного підприємництва від міжнародних організацій; створити всеукраїнський бізнес-інкубатор для реалізації молодіжних бізнес-ідей в різних областях економіки; та інше.

Список використаних джерел:

1. Алещенко Л. О. Молодіжне підприємництво як фундамент розвиненої економічної інфраструктури. *Ефективна економіка*. 2020. № 11. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.11.202>

2. Karnaushenko, A., Petrenko, V., Tanklevska, N., Borovik, L., Furdak, M.. Prospects of youth agricultural entrepreneurship in Ukraine. *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*, 2020, №6(4), с. 90-117. DOI: <https://doi.org/10.51599/are.2020.06.04.06>

3. Боровік Л.В. Аналіз впливу домогосподарств населення на інвестиційну привабливість галузі. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2018. Вип. 4(66). С.33-38.

4. Петренко В.С., Карнаушенко А.С. Формування молодіжного підприємництва в Україні та аналіз факторів впливу на його розвиток. *Фінансовий простір*. 2019. № 3(35). С. 139-147 DOI: [https://doi.org/10.18371/fp.3\(35\).2019.190170](https://doi.org/10.18371/fp.3(35).2019.190170)

5. Капліна А. І. Молодіжне підприємництво: проблеми та шляхи їх вирішення. *Ефективна економіка*. 2020. № 11. – URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=8312> (дата звернення: 09.04.2021). DOI: 10.32702/2307-2105-2020.11.50